

nr 3/1953.

s e s framställning till Ålands landsting med

förslag till landskapslag angående landskapet Å-

lands flagga.

Sedan Landstinget den 22 mars 1952 beslutat antaga en landskapslag angående landskapet Ålands flagga, och Landstingets beslut i vederbörlig ordning insänts till Republikens President, förordnade Presidenten vid föredragning i statsrådet den 27 juni 1952, att den antagna landskapslagen skall förfalla, enär den antagna lagen berör rikets utrikespolitiska förhållanden och yttre säkerhet, då den flagga, som medelst landstingsbeslutet fastställts att utgöra landskapet Ålands flagga, företer så väsentlig likhet med Konungariket Sveriges flagga, att användningen av flaggan vore ägnad att medföra missuppfattning om landskapet Ålands statsrättsliga ställning.

Landskapsstyrelsen, har vid föredragning av landskapsarkeologen den 4 februari 1953 ansett det vara allt skäl att utarbeta nytt förslag till landskapslag i ämnet. För ändamålet har landskapsarkeologen till landskapsstyrelsen ingivit en sålydande skrivelse:

"Till Ålands landskapsstyrelse.

Sedan landskapsstyrelsen den 5 innevarande februari givit under-

tecknad landskapsarkeolog i uppdrag att utarbeta en promemoria rörande landskapet Ålands flagga, vilken promemoria kunde läggas till grund för en lagstiftning i ämnet, har jag härmed äran framhålla följande:

Frågan om antagande av en officiell landskapet Ålands flagga aktualiserades genom landstingsman Herman Mattssons petition av den 14 februari 1937, men på grund av kriget och andra mellankommande omständigheter kunde landstinget först den 22 mars 1952 stifta en lag angående landskapet Ålands flagga jämte en till denna ansluten lag om flaggans användning. Republikens president förordnade emellertid den 27 juni 1952, att sagda lagar skulle förfalla. I motiveringen säges, att den fastställda landskapet Ålands flagga företedde så väsentliga likheter med Konungariket Sveriges flagga, att en missuppfattning av landskapets statsrättsliga ställning kunde tänkas uppstå.

Genom nämnda beslut av Republikens president måste anses ha fastslagits, att någon flagga med rätvinkligt gult kors på blå botten inte kan komma i fråga såsom landskapsflagga, huru än proportionerna mellan fält och kors bestämmas och huru än korset tecknas.

Starka skäl tala dock för, att landskapsflaggan bör vara en

korsflagga såsom övriga nordiska flaggor, så ock, att landskapets gamla vapenfärger böra ingå i flaggan såsom enda heraldiska färger. Om man utgår härifrån, erbjuder sig, praktiskt taget, blott tvenne alternativ:

- 1) Rätvinkligt blått kors på gul botten, och
- 2) Med gult kors belagt rätvinkligt blått kors på vit botten.

Det senare alternativet bygger på det faktum, att den vita färgen i flaggkompositioner plägar betraktas såsom neutral och förty kan användas såsom utfyllande och särskiljande färg. Så är t.ex. fallet med den färöiska flaggan, som visar ett rätvinkligt med rött kors belagt blått kors på vit botten.

Vid en jämförelse mellan de tvenne alternativen bör man fästa sig vid, att det första ger en flagga, som klart skiljer sig från alla andra nordiska flaggor, ehuru den är korsflagga och visar landskapets vapenfärger. Den är därtill billigare att framställa än alternativ 2, men kanske icke fullt så dekorativ som denna. Men om det blåa korset göres relativt brett, så blir inte den starka guldgula färgen så dominerande och de bägge färgerna väga bättre upp varandra. I grönskande terräng kommer helt visst en flagga enligt alternativ 1 att klart och tydligt framträda.

Alternativ 2 är utan tvekan en dekorativ flagga. Den liknar emellertid i påfallande grad de finländska segelsällskapens internationellt erkända flagga och kan på denna grund ge anledning till missuppfattningar. Men å andra sidan framhäver den även statssamhörigheten, något som kunde tala till förmån för densamma.

Enkelheten och klarheten gör att alternativ 1 bör föredragas.

Eh dylik flagga är även lätt och billig att framställa.

Ålands självstyrelselag förutsätter, att landskapet skall hava

en egen flaggsymbol. Enligt nämnda grundlag äger landstinget ute-

slutande lagstiftningsrätt i fråga om landskapet Ålands flagga och

dess användning och något stadgande, som skulle berättiga riksmyn-

digheterna att inskränka användningen av landskapsflaggan, med und-

tag av vad som säges i § 11, mom. 2, finnes inte. Förty måste lag-

stiftarens mening ha varit, att en flagga, symboliserande det au-

tonoma Åland, skall få finnas, så ock, att en dylik flagga skall få

tagas i bruk. Emellertid bör vid fastställande av flaggans utseende

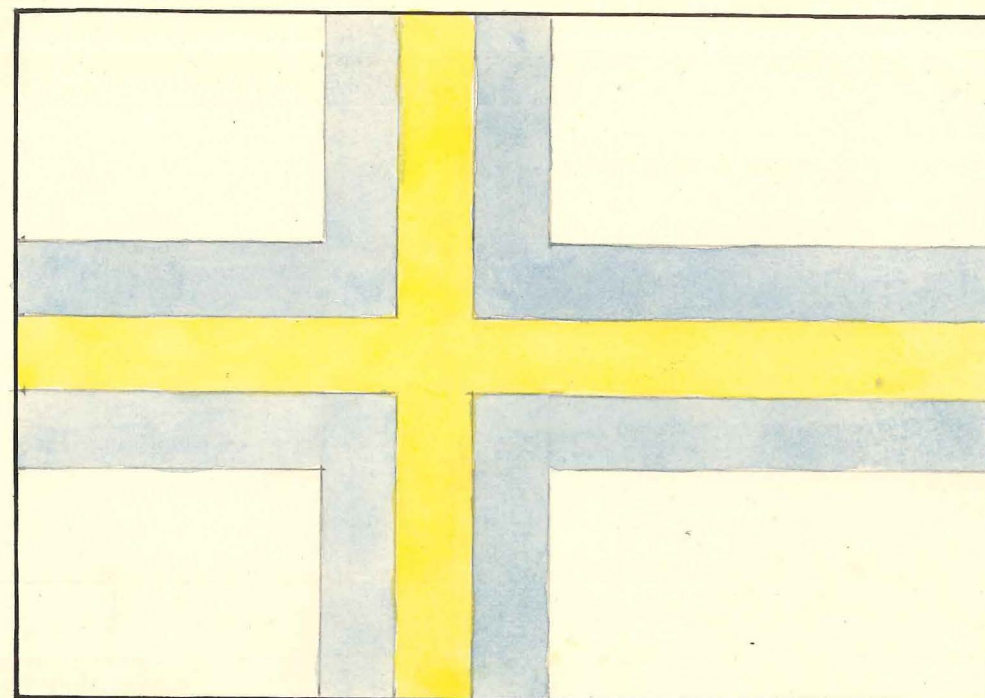
de iakttagas, att den lätt bör kunna skiljas från andra flaggor.

Något annat kan inte heller utläsas ur Republikens presidents moti-

vering för förkastande av de av landstinget den 22 mars 1952 antagna

flagglagarna.

Alternativ 2.

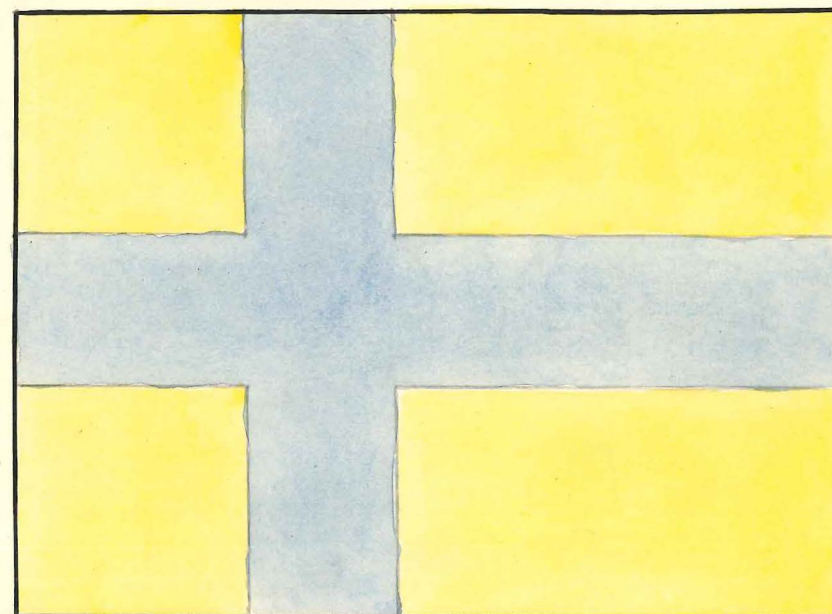

249

av de landskapsarkeologens citerade skrivelse åtföljande teckningar-

Bil. t. P.M. 7.2.53.

Alternativ 1.

slutande lagstiftningsrätt i fråga om landskapet Ålands flagga och dess användning och något stadgande, som skulle berättiga riksmyn-

På grund av det ovan sagda föreslår jag, att landskapsstyrelsen måtte för landstinget framlägga ett nytt förslag till landskapet Ålands flagga, sålydande: Rektangelformig guldgul duk, belagd med rätvinkligt mellanblått kors dimensionerna vid stängen 3, 2, 3 enheter och vid övre och nedre randen 3, 2, 6 enheter. Teckningar av de bägge alternativen biläggas. Mariehamn den 7 februari 1953.

På tjänstens vägnar:

Landskapsarkeolog M. Dreijer."

Hänvisande till förestående får landskapsstyrelsen med bifogande av de landskapsarkeologens citerade skrivelse åtföljande teckningarna till flaggor värdsamt förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående landskapet Ålands flagga.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas

1 §.

Landskapet Ålands flagga utgöres av en rektangelformig duk av guldgul färg med rätvinkligt mellanblått kors.

2 §.

Flaggans dimensioner äro: vid stängen 3, 2 och 3 enheter och vid

övre och nedre randen 3, 2 och 6 enheter.

3 §.

Normalflaggor skola förfärdigas genom försorg av landskapssty-

relsen, som på lämpligt ställe skall förvara dem.

Mariehamn den 25 februari 1953.

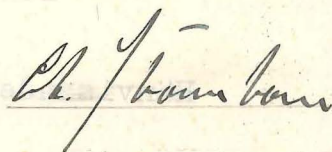
På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Viktor Strandfält.

Landskapssekreterare

Ch. Stormbom.

Till Ålands landsting

från lagutskottet.

Vid remissdebatten den 12 innevarande mars med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till landskapslag angående landskapet Ålands flagga uttalade flera talare önskemålet, att lagutskottet, innan det fattar ställning till något av de framförda förslagen, skall gå i författning om förfärdigande av flaggor av normal storlek, vilka flaggor vid lämpligt tillfälle kunna provhissas, för att landstingsmännen skola kunna få en rätt uppfattning om huru flaggorna ta sig ut, hissade på stång.

Lagutskottet har även för sin del ansett nödvändigt, att sådan provflaggning anordnas, och får därför för landstinget vördsamast föreslå,

att landstinget ville giva kanslikommissionen i uppdrag att låta tillverka flaggor för ovannämnda ändamål och att påföra kostnaderna anslaget i årets budget för landstingets expensmedel.

Dessutom anhåller utskottet, enär tillverkningen av provflag-

na uppenbarligen ej medhinnes under denna landstingssession,

att landstinget ville berättiga utskottet
att uppskjuta ärendets behandling till dess
landstinget nästa gång sammankommer.

Mariehamn den 13 mars 1953.

På lagutskottets vägnar:

Herman Mattsson.
Herman Mattsson.

ordförande.

Axel Kuffschinof
Axel Kuffschinof
sekreterare.

LAGUTSKOTTETS betänkande № 18/1953 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag angående landskapet Ålands flagga.

Förenämnda framställning, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande har utskottet behandlat och får för landstinget värdsammast framhålla följande:

Förslaget går ut på en rektangelformig duk av guldgul färg med rätvinkligt mellanblått kors. Det tilltalar icke utskottet. Ej heller har den i landskapsarkeologen Matts Dreijers utlåtande såsom alternativ 2 betecknade flaggan med gult kors belagt blått kors på vit botten ansetts böra komma ifråga såsom landskapets flagga. Så långt är utskottet enigt. Men då det för utskottet gällt att framkomma med annat förslag, hava olika åsikter framkommit inom utskottet såväl ifråga om flaggans form som dess utseende. Utskottets majoritet har vidblivit den uppfattning, som framfördes av majoriteten i 1952 års lagutskott och som även omfattas av landskapsarkeologen Dreijer, att landskapets flagga bör vara av samma grundtyp som övriga nordiska flaggor, alltså en korsflagga, medan minoriteten icke vidhållit kravet på korsflagga, enär flaggans färger borde vara endast blått och gult.

Majoritetens inställning och förslag framgår av följande till utskottet inlämnade skrivelse:

"Till Landstingets lagutskott.

Undertecknade ledamöter av lagutskottet, som i likhet med landskapsstyrelsen anse det önskvärt, att landskapet Ålands flagga blir en nordisk korsflagga, men som inte finna något av de av landskapsstyrelsen framförda förslagen tilltalande, få härmed framlägga ett nytt förslag till landskapsflagga: "Landskapet Ålands flagga beskrives: Mellanblått rektangulärt fält, kvadrerat av ett guldgult kors, belagt med ett rött kors". Flaggans dimensioner äro: Längd 26 enheter, höjd 17 enheter, fältens höjd 6 enheter, de inre fältens längd 8 enheter, de yttre fältens längd 13 enheter, det röda korsets bredd 2 enheter och den gula korskantens bredd 1 ¹/₂ enhet.

Det /guldgula korset utgör en symbol för svensk nationalitet, alltsedan Karl Knutsson Bonde i medlet av 1400-talet upptog detsamma såsom en motsats till det danska vita korset i dannebrogen. Genom Erik XIV:s instruktion av den 19 april 1562 upptogs det gula korset i den blå korsflaggan, som till en början användes blott såsom konungens örlogsflagga, men som småningom utvecklade sig till en svensk riksflagga. Under den guldgula korsflaggan ha sålunda åländska båtsmän i närmare 250 år fullgjort sin plikt mot sin överhet och sitt fädernesland.

Emellertid har denna korsflagga redan innan den blev rikssymbol varit